

Half Yearly Examination 2017-18
Class - VIII (E.M.)
Subject - Sanskrit

Time: 03:00 Hour

M.M.: 45

नोट: (1) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति।

(2) कुल प्रश्न 19 हैं।

प्रश्न.1: उचितविकल्पं चित्वा लिखत -

(5)

(क) वसन्तपञ्चमी पर्व भवति -

(अ) फाल्गुनमासे

(ब) चैत्रमासे

(ख) चन्द्रशेखरस्य जन्म अभवत् -

(अ) जुलाई मासे

(ब) मईमासे

(स) माघमासे

(ग) महा+उत्सः अस्ति -

(अ) व्यञ्जनसन्धिः

(ब) विसर्गसन्धिः

(स) जूनमासे

(घ) त्रिभुवनम् अस्ति -

(अ) तत्पुरुष समासः

(ब) द्विगुसमासः

(स) स्वरसन्धिः

(ङ) सम्पत्तौ च विपत्तौ च महतां भवति -

(अ) अनेकरूपता

(ब) एकरूपता

(सं) द्वन्द्वसमासः

(स) विधिवरूपता

प्रश्न.2: श्लोकं पूरयत -

(2)

(क) उद्यमं ..... धैर्यं, ... प्रशंक्रमः।

..... वर्तन्ते, ... सहायतः।

(ख) उदये ..... ताम्: ..... तथा।

सम्पत्तौ च ..... च, ... ।

प्रश्न.3: पदतैः शब्दैः रिक्तस्थानानि पूरयत -

(2)

(अन्तर्जाले, मन्दाकिनी, मनः, आतुरस्य, पालयेत्)

(क) वायो: ..... शीघ्रतरं भवति।

(ख) ..... भिषग् मित्रं भवति।

(ग) प्रजाहितज्ञो नियमेन ..... ।

(घ) चित्रकुटे ..... नदी प्रसिद्धा।

(ङ) सर्वाः कलाः ..... दृश्यन्ते।

प्रश्न.4: अधोलिखितेषु पञ्चप्रश्नाम् उत्तराणि एकपदेन लिखत -

(3)

(क) खात् उच्चतरः कः?

(ख) केषु नुतनकिसरागः राजूते?

(ग) चन्द्रशेखरस्य जन्म कस्मिन् ग्रामे अभवत्?

(घ) नरत्वं दुर्लभं कुत्र?

(ङ) परार्थाय वृक्षाः कांतिं कुर्वन्ति?

(च) जयन्तः सीताद्येषु किं कृतवान्?

(छ) सन्देशः केन मायकेन प्राप्तः?

(5)

प्रश्न.5: अधोलिखितेषु पञ्चप्रश्नानाम् उत्तराणि एकवचनेन लिखत -

(क) निर्झराः क्रीदृशाः वर्तन्ते?

(ख) प्रसन्नो भूत्वा यक्षः किम् अकरोत्?

(ग) युधिष्ठिरस्य मातुः नाम् किम्?

(घ) शिवराजस्य गुरुः कः आसीत्?

(ङ) आन्जालं किं भवति?

(च) लोके विद्या क्रीदृशी?

प्रश्न.6: उचितं मेलयत -

(2½)

(क) भरिष्यतः मित्रम्	-	भार्या
(ख) गृहे मित्रम्	-	भ्रमराः दृश्यन्ते
(ग) मज्जरी परितः	-	दानम्
(घ) चन्द्रशेखरेण अधीताम्	-	विद्या
(ङ) सर्वाः	-	संस्कृतम्

प्रश्न.7: उचितं मेलयत - प्रश्न-निर्माणा

(2½)

(क) अन्तर्जालेन लाभः भवति।

(ख) वृक्षाः अन्धेभ्यः छायां कुर्वन्ति।

(ग) उदयास्त समये रविः ताग्रवर्णः भवति।

(घ) शारदाम् अर्चयन्ति।

(ङ) विविधेषु पुष्पैः ऋतुराजस्य स्वागतं भवति।

प्रश्न.8: अधोलिखित गद्यांश पठित्वा उत्तराणि लिखत -

(4)

प्राचीनकाले वसन्तपञ्चम्यां ज्ञानयज्ञस्वरूपां सरस्वतीं जनाः पूजयन्ति स्म। अधुना अपि सम्पूर्णं देशे आध्यात्मिकजिज्ञास- या अस्मिन् दिने जनाः ज्ञानस्य अधिष्ठात्रीं शारदां पूजयन्ति। वसन्तोत्सवः वस्तुतः सांस्कृतिकः उत्सवः अस्ति। वैदिककालात् एव अस्मिन् दिने सरस्वत्याः उपासना भवति।

(क) प्राचीनकाले वसन्तपञ्चम्यां जनाः कां पूजयन्ति स्म?

(ख) अधुना जनाः वसन्त पञ्चम्यां देशे कां पूजयन्ति?

(ग) वसन्तोत्सवः क्रीदृशः उत्सवः अस्ति?

(घ) कस्मात् फालात् वसन्तपञ्चम्यां सरास्वती उपासना भवति?

(2)

प्रश्न.9: श्लोकार्थाः लिखत -

विना वेदं विना गीतां, विना रमायणीं कथाम्।

विना कवि कालिदास, भारतं भारतं न हि।।

(4)

प्रश्न.10: अधोलिखितं पद्यं पठित्वा उत्तराणि लिखत -

माता गुरुवरा भूमेः खातितोच्चतरस्तथा।

मनः शीघ्रतरं वाताचिन्ता बहुतरी वृणात् ।।

(क) भूमेः गुरुतरा का?

(ग) पिता कस्मात् उच्चतरः?

(ख) कस्मात् शीघ्रतरं किम्?

(घ) वृणात् बहुतरी का?

(3)

प्रश्न.11: नामोल्लेखपूर्वकं समास-विग्रहं कुरुत- (कश्चिद्-त्रयं)

(क) संस्कृतविद्यालये

(ख) वसन्तसमये

(ग) प्राचीनकाले

(घ) विद्यालये

(3)

प्रश्न.12: निम्नलिखितपदानां समानर्थक पदानि लिखत - (कश्चिद्-त्रयं)

(क) आतुरस्य-

(ख) तृणात् -

(ग) मातृभ्याम् -

(घ) प्राचीनकालले

(2)

प्रश्न.13: (क) सन्धिविच्छेदं कुरुत- वयमपि, त्वमसि, गमितोऽस्मि। (कश्चिद्-द्वयं)

(ख) अधोलिखितेषु द्वयोः धातुं प्रत्ययं च पृथक् कुरुत - लिखतः, पठितवान्, क्रीडितः

प्रश्न.14: अधोनिर्दिष्टः अव्ययैः वाक्यानि रचमत - (कश्चिद्-द्वयं)

कदा, अपि, श्वः, अत्र

(2)

प्रश्न.15: निम्नाङ्कितपदानां विलेप पदानि लिखत - (कश्चिद्-द्वयं)

जयः, मया, तव, अस्मिन्

(1)

प्रश्न.16: अधोलिखितेषु द्वयोः शब्दरूपाणि निर्देशानुसारं त्रिषु वचनेषु लिखत -

'वारि, शब्दः (नपुंसकलिङ्ग) - तृतीया विभक्तिः

'मधुः शब्दः (नपुंसकलिङ्ग) - पञ्चमी विभक्तिः

'राजा' शब्दः (पुल्लिङ्ग) - चतुर्थी विभक्तिः

(1½)

प्रश्न.17: अधोलिखितेषु द्वयोः धातुरूपाणि निर्देशानुसारं त्रिषु वचनेषु लिखत -

'सेव' धातुः (लटलकारः) - मध्यम पुरुषः

'लभ' धातु (लृटलकारः) - प्रथम पुरुषः

'लभ' धातुः (लङ्लकारः) - उत्तमपुरुषः

(1½)

प्रश्न.18: अवकाशार्थं पत्रं लिखत।

(3)

प्रश्न.19: अधोलिखितेषु एकस्मिन् विषये दशवाक्येषु संस्कृते निबंधं लिखत -

(5)

(क) पुस्तकम्

(ख) धेनु

(ग) महापुरुषः

(घ) आजादः